

Az ellenség reklámfénye

Részlet a Nem című megjelenés előtt álló regényből

Prágában fogantam, ahol anyám az ösztöndíjából tartotta el apámat. Egy magyar szakos doktorit és egy ígéretesen induló tévériporteri karriert hagyott félbe gyors egymásutánban, hogy káprázatos lánygyermekkel láncolhassa magához kiszemeltjét, a korszakos tehetségű szentimentális költőt. Állítólag az a fajta emberpár voltak, ami előtt szétnyílik a tömeg. A születésem történetében talán nem is mellékkörülmény, hanem anyám tulajdonképpeni indítéka lehetett az átlagosak feletti triumfálás. Első, ami az apámról készült fényképeken szembeötlik, az álmosága. Anyám minden fényképén idősebbnek látszik a koránál, és kissé csapzott. Amikor először meglátta apámat egy felolvasóesten, állítólag megszólalt egy hang a füle mellett, pedig apám akkor még nem is volt hercegi szépség. Apám a színpadon ült. Az állítólagos hang azt mondta, nem képletesen, hanem konkrétan: „Ő az.”

Egy ideig abortálni akartak, de már megvolt a nevem. Lili Marleen után neveztek el, olyan pillanatban, amikor jó ideje csak öregasszonyokat hívtak Lilinek, nem sejtve, hogy küszöbön áll a név agglomeratív reneszánsza. Apám sokszor megírta: ezt a majdnem-abortuszt tartja élete nagy bűnének. Szülés után anyám Madonna-tartású nő lett, a legjellemzőbb fényképek a gyümölcsös kertben, egy azóta nyomtalanul kikorhadt őszibarackfa alatt készültek róla. Már a kezdet kezdetén áldozati rituálé kötötte össze őket: anyám a meghódítani vágyott költő szeme előtt szórta Dunába a regénye – egy II. Lajos övcsatjának szemszögéből írt történelmi tabló – gépelt kéziratát. Apám frontvonala megtört. A Duna úgy nyelte el anyám regényét, mint a vértől megáradt Csele-patak a lovagkirályt. Tényleg az egyetlen eredetit szórta le a hídról, de bármilyen paksamétéval célt ért volna. Az álomittas herceg híres-nevezetes lelkiismerete voltaképp gyámoltalan szerkezet, a reflexei sosem voltak az igaziak. A húgom már véletlen volt, ráerősítés, és mivel az ultrahang fiúnak mutatta, kapkodva neveztek el. Az igazi neve helyett a Zsófiát kapta. Anyám rezge napfoltos, apám nyirkos-murvás hátországból hozza az alapvető ismereteit. Anyám autót vezet, apám nagy gyalogló. Anyám reflexből hoz akár vezéráldozatot is egy-egy offenzíva gyors sikeréért, apám lelkiismerete a nehézkességével igazolja magát, de mások elegáns léhasága megszédíti. A húgom igazi nevét később a *Kedves Ismeretlen** gerlearcú hősnője kapta meg. Anyám újra meg újra kamikaze-halált hal a céljaiért, apám rendszerint akkor eszmél, amikor már végérvényesen le van kötelezve.

* Apánk 2009-ben megjelent regénye. A hősnő neve Olbach Emma. Az 1989-es *Az ellenség művészetében* Emi a narrátor neve.

Az első időkből: sós kifli, Népszabadság, parizer. Apa szertartásos kontaktlencsézése, borotválkozása. Dongó szarát még nem zacskózta senki, ottmaradt a betonon, és nem volt számúzve a Nesquik kakaó – a kilencvenes évek derekán még anyám fejében sem szilárdultak meg bizonyos felvilágosult normák. Még cukorral itta a reggeli liter tejeskávét. *Kötényem is honnan volna, ha a világ rigó volna.* Szegények voltunk. Anyám bűnei a szexuális felvilágosításom terén (laza időrendben): amikor sikárolsz, mit érzel? azt, hogy pisilni kell; az almaszedő táborban pucéran fürödtünk együtt a fiúkkal, konkrétan *nyűszítették* a vágótól; Istvánért *vért pisiltek* a lányok, a *taknyán csúszott* érte mindenki; kár, hogy ilyen nagy udvara van a mellbimbódnak, ezt csak a nagyon buja fiúk szeretik; egy csábításról szóló bestseller kezembe adása, benne többek közt az alábbi fortélylyal: ujjunkkal nyúljunk a hüvelyünkbe, majd vigyük fel a fültövünkre az illatos nedvet, a férfiakra ugyanis evolúciós vonzerőt fejt ki ez a természetes parfüm. Sok nagyra értékelt adottságom közül legtöbbször arra figyelmeztettek, hogy földöntúlian szép vagyok. Beszerezték Raffaello puttóit poszteren, mert egy reggel véletlenül a nagyobbik puttó ábrándos pózában könyököltem az ágyuk szélére.

Kisgyerekkorom legmeghatározóbb érzelme az irigy falánkság. Két óvónőnk volt, a szép-kedves, akibe szerelmesek voltak a lányok, és a csúnya-szigorú. Én azért is az utóbbit szerettem jobban, de amikor a szép-kedves csendespihenők alatt sablonformákat vágott ki vastag kartonból, fölülműlhatalanul jólesett az ollója gyengéd krappogása. Éjjelente véres rémképek a sötétben. Perverz gyilkos véres késsel kucorog Nemtiben a függöny vagy otthon a telefonasztalka mögött, már ölt, most rám vár – a legijesztőbb, hogy ő maga is rémültnek tűnik. Sápadt lidércalakok hosszú, nyálkás végtagokkal. Kék-piros-narancs káprázatok a sötétbe bámulástól és a hozzájuk kapcsolódó vallásos sóvárgás. Életünk első szakaszában anyám, úgy képzem, minden elgondolható módon, apám leginkább folytatásos szerepjátékokon keresztül értett szót velünk. A testvérviszony szorosságáért csak a többes szám szavatolt, gyengédség soha. Nem értünk egymáshoz, csak csípve, ütve, karmolva. Menet közben tálto lovacsák, amúgy Macska úr egér-szolgái, fürdőkádban doktornők voltunk, tyúkokként spriceltünk szét Apa elől, ha sajnálkozó fintorral bár, de kihúzta a hosszú, vörös orrát. A metrón mindig ünnepélyesen bejelentette, ha *beértünk a Duna alá*. Anyánkra szinte nem is emlékszem. Járás közben, mint a tűzre vetett élőfa, áthatóan kattog a térde, ugyanezen a térden pióca alakú heg. A két okkersárga műfog azoknak a helyén, amiket kirúgtak az uszodában, a dührohama alatt látszik legjobban, mikor a négy alsó fogával bekapja a felső ajkát, mint egy vicces buldog. Szóval helyett azt mondja, szaal. Ó, lö franszba, káromkodik. – Siker koronázta? – kérdi, mikor a kádhoz hívjuk kimosni a fenekünket. Megszállottan olvas; szürkül, sárgul, pereg a fal, ahol a haja éri. Az ágyunknál Apa olvas föl, anyánk népdalokat énekel. *Ne sírased gyöngykoszorúdat, ne sírased gyöngykoszorúdat, s mer' én néked kötök olyat.* Nincs ismertetőjegye, csak az orrzugból az állig lefutó ráncok, de ha azokat odahúzza az ember, a rajz öregasszonyt jelent, ha nem húzza, semmi nem utal anyánkra. Első emlékként jegyzem, hogy átvisznek a nagymamámhoz, aki nem ismer meg. Vagy igazi az emlék, és akkor annak a lenyomata lehet, amikor egyik nappól a másikra felfogom a „Hát ez itt meg kicsoda?” mondatot, de csak a jelen-

tését, az illokutív aktust, a gügyögést nem – így mintha azt kaptam volna: „Hát te meg mit keresel itt?” –, vagy szimpla hamis emlék. Még karonülő koromból való, ha igazi. Ami biztos: az illetéktelenség és a bohózati félreértés pánikszerű, nyálkásan föltoluló szégyene az első sérelmem. Óriási hülyeséget csináltam, fogadott egyszer anyám kéztördelve az ajtóban, mikor Apa meghozott minket az óvodából. Szokásához híven egyszerre bagatellizálta és dramatizálta túl a helyzetet. – Jézus, mit. – Eladtam a lakást...! – Elcserélte az V./2.-t az V./1.-re, azaz egy ajtóval arrébb költöztünk. Egyszer megkérdezte, tovább szoktam-e reggel álmodni a jó álmaimat. Becsüljem meg ezt a képességet, intett, mert idővel elvész.

Imhol közel egy peshedtül vénséges asszonyság, mondtam apám nyakából egy szembejövőre a Márton–Adamik-féle Grimm-összkiadás stílusában. Mindenki ámuldozott, óvónők, zene- és nyelvtanárnők, a barátok, akiknek a gyereke sehol sem volt hozzám képest. A gyerekpszichológus, akihez egyszer elvittek megnézetni, szociopata vagyok-e, csak annyit derített ki, hogy géniusz vagyok, amit addig is tudtunk. Nemhiába olvasta föl nekem anyám egynapos koromtól az *Iliász*! Előbb tudtam megmondani egy giccsről, hogy giccs, mint mások kiejteni az első szavukat. Apa Velázquez- és Bruegel-tablókon játszott velem „mutass két kutyát a képen”-t. Anyám átragasztotta rám a generatív nyelvtan iránti lelkesedését, kedvtelésből hosszú mondatokat ábrázoltunk ágrajzon; a többiek még szótagolva olvastak, mikor én már kéjesen rántottam le a leplet a rejtett kopuláról. Tízéves koromig inkább bekakiltam, mint hogy megszakítsam a foglalatosságot, amiben éppen el voltam merülve. Kétszer ütött meg a nuni szó, egyszer kilestek a nagyobbak az óvodában, ahogy a bugyimat mostam a kerti vizesbloknál, egyszer a szőke malac nőgyógyásznő kérte ezzel a szóval, hogy mutassam meg – a puncitól való eltérés tette a két esetet feledhetetlenül obszcéná. A hibákról, amik annyi megigézett felnőtt szerint rejtélyessé, eredetivé, káprázatosá tették a rajzaimat, verseimet, kézművesdarabjaimat, dalaimat, tudtam, hogy nem szándékosak. Tökéleteset akartam, és csak másolni voltam képes, aztán dühöngtem a tökéletlenségeken. Képzelőerőm nem volt, szabályt szegni nem voltam elég szabad. Elfogadtam a hódolatot, de méregkapszulaként rejtegettem magamban, hogy valójában nem érdemlem meg. Tudtam, hogy a felnőttek rosszul ítélik meg a teljesítményemet, erénynek hiszik a hibát, és ami jót nekem tulajdonítanak, szándékosan sosem jutott volna eszembe. Felháborított, hogy a filmekben ígéretett titkos világ nem létezik; városokat, varázslatokat, lényeket, mitológiákat, távközlési technikákat, kódokat és ábécéket dolgoztatott ki velem a megcsalatott reménykedés. Minden részlet gépiesen jött, csak tükrözése volt valami máshonnan ismertnek, hinni bennük nem tudtam, és mivel ez kielégületlenül hagyott, más, nálam kisebb és gyengébb lányokat győztem meg az agyszüleményeim valódiságáról. Eközben csicskáltattam őket. Ezt vallásos gondolatnak véltem. A hűgomnak volt egy jellegzetes, nyökögő, szolmizálható sírásindítása, ha ököllel csépeltem a hátát. A szerepjátékainkban az erotikus színezetű immoralitás és szadizmus dominált. Amikor a tapolcai ügyeletlen fémcsipesszel húzták ki a negyed diót az orromból, büszkeségből még a művelet után is azt rikoltoztam, fájni fog, fájni fog.

A milleniumon Mamáék tévéje előtt estünk át a szarvacskás koloniál karoszékekben, a nagy eseménynek kijáró emelkedett idegbaj rémlik, aminek része-

ként szótagolva magyarázzák Zsófinak és nekem, hogy jó lenne, ha „erre a mostra” életünk végéig emlékeznénk, mert ilyen ezer évben egyszer van. Akkor is Mamáék szoltak át, amikor lángokban állt a World Trade Center. Apa és Ági a HIFI előtt térdepelve próbálták beüzemelni a készülék rádió-funkcióját. Ági szülei mindig is pizsamában megtehető távolságra laktak tőlünk. A két újlipótvárosi lakást Dédi szerezte legendás manőverrel, ugyanannak a tömbnek a két oldalán. Spárgát akartunk feszíteni az udvar fölé, hogy fölhívassuk Mamát konzervdoboz-csörömpöléssel. Mama vágta a legnagyobb léket a káprázatos ízlésembe, amikor a legfogékonyabb korszakunkban rákapatott Vonda Shepard kaliforniai bérénekesnő gyűjteményes kazettáira, amit Ági nem bírt megemészteni, úgy-hogy direkt neki énekeltek a számokat halandzsangolul. Apának ugyanezért a Hot Jazz Band negédes kupléit. A *love* és a *you* szavakat gúnyos átéléssel gajdolvá fájó, csiklandós téthelyzetekben éreztem magam. Mama jogtanácsos volt, 2003-ban az APEH-nál betöltött magas pozícióból ment nyugdíjba. Előtte nehezebb volt vele, vég nélkül kritizálta apánkat. Ha Ágika az ágrólszakadt költő génállományát akarta a gyerekeibe, legyen! Megkapta! De most már kereshetne egy rendes palit. Mindig azt kelepelte Áginak, elásta magát, feladta a karrierjét, hogy eltartson egy élősdit. Ez aztán kicsit enyhült. Apa mindig az apósáék rendelkezésére állt, mint bivalyerős kubikos, élvezte az izzasztó megbízatásokat. Férfias mulatság volt Papával lerakni a balatoni nyaraló terméskő teraszát, napokig ásóval, fejszével, fűrészsel nyúzni a meggyfa tönkjét, aminek a gyökerei aláhálózták a fél telket. Én is kentem velük a cementet, és én is rángattam az egyre biztatóbban mozgó facsonkot, ami azért mégiscsak kapaszkodott még, mint egy szívós őrlőfog. Jó volt a szőlőben, ami Papa elvileg valami ’56-os priuszon elúszott építészkariereje után maradt: legalább megtermeli azt a pár hektolitert, amit télen megiszik. Jó évben akár 60-at. Tőrőlmetszett műszaki ember látnoki műve volt ez a szőlő, ahol parasztot játszó értelmiségiek felvilágosult, hagyománytudatos, értő és alapvetően mégis esztétikai szellemében tanultam bele a saját földdarab megművelésének archaikus örömébe és reménytelenségébe. Badacsonyan akkor még nem ismerték a kettősfüggönyű művelésmódot. Magát a nyaralót is Papa tervezte és kivitelezte: modern, jellegzetes, egyedi. Van valami skandináv szépsége. A berendezésekor a francia újhullám modernségét célozták a geometrikus búrákkal, élénk színekkel. Mama, ha ő altatott kiskorunkban, mindig a szőlőről mesélt; hogyan vásárolták a telket, ásták a kutat, építették a pinceboltot, telepítették a szőlőt, mindent a saját kezükkel. Hogyan hordta Kisági lapáttal a lószart a Nagy Diófa tövébe kisujjni csemete korában. Éjjel fölkeltek, thermóba tekertek, és kivittek az árokpartra szentjánosbogarat nézni, fülemülét hallgatni vagy úszóhólyagot pukkasztani és tocsogni a ház mögött a jószágú halvérben. Ebből adódóan nemcsak névről ismerem a minket körülvevő flórát és faunát, hanem evidens számomra, melyik termést szétmorzsolva milyen szagok és nedvek várhatók, melyik gyökér szakad könnyen, melyiket kell ráncigálni, mi mennyi idő alatt és hogyan hervad, melyik bogár kutyaúszik és melyik lebeg megadóan a vízben. A talaj jellegéből tudom, milyen virágot vagy fűvet várjak a környéken. Tudattalanul érzékelem a különbséget egy északi és egy déli lejtő között, ösztönösen jól tájékozodom. A kertet nálunk nem uralták funkciók, nem lett belőle sportpálya, grillterasz: a kertben mint világmindenség-

ben való tevés-vevés térben és időben is határtalanul kitágította a kert képzetét. A kert ideális erdővé változtatásának ábrándja, hogy minden zug felváltva legyen félelmes ősvadon, felmérhetetlen léptékű, makettszerű birodalom, régészeti lelőhely, festői pihenőhely Fragonard zsánerében, obszervatórium és otthonos boszorkánykonyha, minden életszakaszomban az akkori tudásomnak megfelelő tervekben öltött formát. Nagypapánk homokozót, hintát eszkábált nekünk, később sodrott kötelet erősített a Nagy Diófára, ahonnan lengve ugráltunk le. A repülésben tényleg hittem, a mediterrán lombok és török tornyok csipkéi közötti himbáló suhanásról szóló hiperreális emlékeket nem tudtam egy kalap alá venni azokkal az álmokkal, amik kisémmizve hagynak ott ébredés után. Megfigyeltem, ha egymás után háromszor sikárolok, sormintászerűen jön egymás után két flott, egy hosszadalmas. És a hosszúak erősebbek is. Ezt az anapesztus-szabályt összekötöttem az autós autókkal, vagyis azzal, hogy az autósállítók mindig párosával járnak. Az utána beálló csömör izgatott legjobban – amiért olyan értő kitartással küzdöttem, visszamenőleg, minden átmenet nélkül érthetetlen és taszító lesz. Ez az átkattanás, a rejtélyes automatizmusa, újabb menetre ingerelt. A nyaraló neve Bent, a szőlő neve Kint. A két telek ugyanannak a kis mészkő hegynak két külön oldalában van, ugyanaz a piros sziklával szórt tölgyerdő-sapka sötétlik fölöttük; az erdőbe nem vezet út, de a balatoni álmaimban az erdő helyén mindig város van, Bentről csak folytatni kell a Kápolnavölgyi utcát, hegynak toronyiránt fel, néha lanovka visz, máskor árkon-bokron át kell fölkúszni, de ha ott, ahol az út elfogy, valami nehézséget legyűrve tovább halad fölfelé, az ember előbb-utóbb a főtérre jut, ahol csörömpölő villamos jár. Ha Kint-ről indul az álom, megnyúlnak a tőkesorok, boltívesen összehajlanak és egyre meredekebbek, végül meredély zárja el az utat. Mivel tudok repülni, a fönti város zöldövezetébe kerülök. Az árnyas sétány mellvédjéről csalogatóan zegzugos panoráma nyílik. Hogy a város kétfelől megközelíthető, de egy és ugyanaz a város, csak felnőtt koromban értettem meg, pedig ezek az álmaim egyidősek velem. Az erdőben igazából egy félelmetes kolostorrom van. Hiába kérkedett anyánk a régi badacsonyi bandával, Zsófinak és nekem mindig egymással kellett beérnünk, egyetlen gyerekbarátunk sem lett semmiféle végtelen balatoni nyáron. Az iskolai barátnőimről ábrándoztam, meg akartam hívni őket, bevezetni az *enyémbe*. Aztán hosszú évekig arról, hogyan tudnám az egész osztályomat meghívni és elszállásolni a szőlőben. Nyaranta a városi életünkkel való bármilyen kapcsolat futó eshetősége is áramütésszerűen felkavart. Mindennél jobban vágytam rá, hogy az iskolatársaim lássanak abban a valóban, ami ezzel a földdarabbal együtt vagyok. A család szóhoz mindenekelőtt az elszigeteltséget, a pangást asszociálok.

Leginkább önmagam félálomban voltam, mindig egy légtérben az alvó – ki tudja, tényleg aludt-e – húgommal, aki bármikor rajtakaphatott, hogy zihálok és mozgatom az ágyat. Fél köbméter plüssel és babával aludtam, az ágyam fejrészének jó részét elfoglalták, mint valami lelátót. Egyiket-másikat segédeszközként használtam, nagy részük néző vagy visszatérő fantáziák kiindulópontja volt. Volt egy maci anyuka és két bocs, hozzájuk nem fért ilyen képzettársítás. Nem tudom, mikor történt, hogy egy otthon kezelt arcüreggyulladás klimaxán, hajnalban arra ébredtem, hogy elvonult a láz. Nem voltam még sokszor ébren, sőt

tudatosan talán soha, ezekben a napkelte előtti bűvös órákban. Két rigó éneke emelte szakrálissá – a Wallenberg utca felől hatolt át két ablaktáblán csiklandóshajlékonyan – két fekete rigó zengte be a, minek a pillanatát. Képtelenül jól voltam. Olyan volt, mint a repülés, csak ébren. Elsősorban a hőmérséklet égi tökéletességére, az ágy sosem tapasztalt kényelmességére emlékszem. Amikor déli éghajlaton játszódó könyvben simára vasalt, hús lepedőkről olvas az ember, akkor képzel ilyen érzeteket. Egyedül voltam, lehetőségeim birtokában – diagnosztizáltam magam és a madárfütytyöt, tudtam: rigók, tudtam: elérkezett a gyógyulás, és: akkor hát ilyen egy pirkadat. Finoman, hitetlenkedve próbálgattam a pózokat. Mind elmondhatatlanul kényelmes, és bármit csinálok, bárhogy fordulok, az érzet, ez a szatén simítású, hús elégedettség, tartós. Az enyém. A halandóságtól hamar rettegni kezdtem, rendszeresen vissza kellett hívnom anyámat lefekvés után, üljön az ágy szélére, és vigasztaljon, amiért nem élek örökké. Az egyes tevékenységeim értékét mindig aszerint állapítottam meg, hogy maradandó eredményt hoznak-e vagy elszállnak a semmibe. Ezért vettem meg a táncosokat, zenészeket, színészeket, és voltam biztos abban, hogy festő, író, zeneszerző leszek. A zongoránál ülve éveket az lebegett a szemem előtt, amivel anyám gyakorlásra sarkallt: azt ígérte, az első egész estés, önálló zongorakoncertemért kapok egy saját lovat. Nem bírtam a halál és a csillagászati léptékek gondolatát. A világegyetem szélének süket robogása kifelé a logikai lehetetlenségbe úgy elemelyített, hogy szinte elájultam, ha hagytam magam belegondolni. De egész életemben akkor voltam legközelebb a tényleges eszméletvesztéshez, amikor a dubrovnikai Akváriumban belenéztem egy muréna szemébe.

Még hatéves korom előtt, mert az emlék a régi lakásban játszódik, Ági egyszer megengedte, hogy nézzem a házibulit a nagyszobában. Addig szólongattam elnyújtva az ágyból, míg meghallotta a költőordibáláson keresztül. Én palóucc vatyók, kurjantotta egyszer Térey a bölcsőmbe; ezután pár évig félttem tőle. Ági végre benyitott. Jelenttem neki, hogy rémképem van, nem tudok aludni, és a Zsófit se hagyom. Cinkosan azt mondta, unalmas mozit tud felajánlani. Értettem, hogy úgy érti: nézhetem a bulit. Repesett a szívem. Már meg is szoktak maguk között a lármázók, már beolvadtam a fényárban úszó szoba totáljába, kis, türkiz hálósák közepén, a szarvasbogárszerű vascsillár alatt, beilleszkedtem, mire Apa előkerült a konyhából. Egy tálca pezsgővel bíbelődött a faragott tükrösszekrényke tetején. Nem vett észre. Nagyjából egy méterre guggolt, megérinthessem volna az ujjam hegyével. Tett-vett mint háziúr, nem tudva, hogy a kislánya látja a hátát. Ez tarthatatlan volt, tériszonyos, fülsüketítő. Képtelenség volt, hogy így menjen tovább. Haladéktalanul tudomást kellett szereznie róla, hogy ott vagyok mögötte. Utolsó erőmmel szóltam neki, hogy szia, Apa. Ó lassan fordult meg, lassan és csak félig fogta föl a látványt, nevetségesen lassan, aztán dühöt mímelt: – Hát te meg mit keresel itt? – Tökéletesen mindegy volt, hogy megjátssza. Az arcán lassan szétmászó, komikus elképedés, hééékás, előtte a torokszorító légűr, utána a megszégyenülés. Hínnye a mindenségit neki, ez volt a káromkodása. A fene és a franc voltak a csúnya szavai. Semmi joga nem volt, hogy rajtakapjon. Ági megengedte, ő vitt ki! Én magam szóltam neki, hogy szia, Apa! És mégis, az az elképedés. Nincs tovább az emlék, de azért se, mert egy bő évtizeden át annyiszor idéztem föl, hogy elnyűttem. Azonnali gombnyomással

rú inger járt vele, hogy gyomorból sírjak, ezért kiemeltként bántam vele. Ha zsarolni vagy büntetni akartam valakit a sírásommal, vagy tudományos kíváncsiságból hergeltem magam, ezt használtam föl. Talán még a Romeo holttestére rogyó Montague-néként is az ötödikes diákszínpadon.

Tízévesen kezdtem naplót vezetni. Már akkor minden érzelmet felháborított undornak álcáztam. A napló első füzeteinek leggyakoribb szava a *füj*. Főleg veszekedéseket rögzítenek; ezek centruma Ági, perifériájuk a nagyanyám, az apám vagy én. A tárgyuk ritkán íródik le, inkább csak a tényük, nyilván naplóírással vésseltem át őket. Ádáz az arcom. Elnyomom Zsófit. Azért hal meg a számítógépes játékban, mert eltiprom az önbizalmát. Nem mondtuk, hogy szeretlek. Aki ilyen ízetlenségre vetemedett, amerikai filmek sablonfigurái, ismerős családok például, arra anyánk karintására tüzet nyitottunk. Érzelmeket sok spontán együttléttel, vagyonközösséggel, minden udvariassági kör mellőzésével, veszekedéssel, gyors megbocsátással, rántott karajjal, tehát magától értetődő összetartozással fejez ki az ember. Nem gesztusokkal, nem szavakkal. Kialakult valami természetvallás-félem: a szélben, a zivatarban, az árvízben, a holdban találtam valami privát fenséget, a bűvkörükben engem elfogó, szárnyaló eufóriáról és uralmi érzetekről akartam írni, mintha csakis ezek volnának említésre méltó, valós, nem ízléstelen érzelmek. Ebből keletkezett már az első gyerekkori dalocskám is fülbemászó, szignálszerű dallammal: *Egyelőre jogosan / a Föld Ura / az én uram* – vagyis a világ mindenható urának a felesége vagyok, és én irányítom őt –, és az egyetlen versem, amit dokumentatív kuriózumként átmásoltam a gyerekfüzetből a kamaszfüzetbe: *A lámpák sorának narancssárga / fényében fürdő autópálya / és ezernyi ritka fénye / ragyogóan tűnt szemembe. / Ömlött az eső az éjszakai útra, / villámláskor látszott a hegyek koszorúja. / A komor, szürke felhők tán még / kéket takarának, / de az égbolt fürdik, / s nem akarja magát odatárni / pőrén a világnak.* Az első agyonhasznált szexfantáziáim nőalakok voltak. Sudár, estélyis nő irreálisan vékony, de formás alsóteste oldalnézetből, amin alulról fölfelé svenkel a szem: a mentális kép később a *Mr. és Mrs. Smith* plakátjává rögzült. A másik: liliumfehér hajpántú, komoly nagylány, aki ott él a lakatlan szigeten a *Kétévi vakáció* hőseivel, Brian is belé szerelmes, de ő a gaz Doniphant szereti. Ebben a fantáziában a gondoskodás volt erotikus töltetű. A pellengér fenyegetése sem olyan elviselhetetlen, mint felidézni anyám egykori puhatolózását: mit érzek, amikor sikárolok, és a magam gyanútlan válaszát: hogy pisilni kell. Az a ledér óvodás, akit még a szeméreméret kifejlődése előtt így beugrattak, engem árult el. Egyszer rávettem a kishúgomat, hogy térdig letolt gatyával, hasra fordulva ránduljon aprókat a kézélén, ő belealudt, és amikor ebben a szánalmas pózban rátalált, büszkén újságotam Áginak, hogy én vettem rá. Ezek az éretlenebb gyerekkorból származó emlékek maradandóan lefojtották a rajtakapás izgalmát, előre devalválták a lelepleződést. A kisebb, kiszámítható fájdalmak, például a sípcsontomat verő tornazsák vagy a fogkőeltávolítás kényezetet keltenek bennem. A védettség széle. A szerepjátékaink inkább szóltak a hatalomról, mint bármi másról. Neveket és státuszokat happoltam el a méltatlankodó húgom elől, ha én Andzselina voltam, ő csak Vanessa lehetett, ha én vörös hajú, ő csak fekete, a játék úgyszólván másból sem állt, mint ezekből a gyors einstandokból. Én Andzselina vagyok, a világ legszebb és leggonoszabb gyilkosnője, akibe Szauron és Voldemort is szerelmes,

aki kisiúuk levágott kukiját használja tamponnak. Nem sokkal később egymás előtt is letagadtuk az érdeklődésünket az ilyesmik iránt; ez vastörvényünk lett. A *Verseny a javából*ban egy cserfes-szőke nő annyira szégyentelenül ad elő egy férfiszíveken taposásról szóló kuplét egy texasi lebuiban, aztán olyan gátlástalan elánnal veti a boáját és magát Tony Curtis nyakába, hogy az tökéletesen beletalált a legtitkosabb, legátallottabb vágyaimba. Amikor a bajszos kimondta a nevét, hogy Lily Olay, századjára is ájulás környékezett, hogy most lebukom, hiszen ez az én nevem, ez én vagyok. A lelkiismeretemet egészséges, szigorú és mindenekelőtt *előrefelé* működő berendezésként ismerem, azt hiszem, közelebb áll az arisztokrata becsületfogalomhoz, mint a keresztény bűntudathoz. Ha lebukom valami aljas tettemmel vagy szándékkal, azt érzem elviselhetetlennek, hogy nem forgathatom vissza az időt a lebukás elé, nem a lelkiismeretemet éled föl hirtelen és kezd utólag üldözni. Ha csúnyát csinállok, ennek tudatában teszem.